HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ואין מונין. נטיעותיהן לשבתות שאין מונין ימים לנטיעה אלא שנים לפיכך אין הדבר ידוע לזמן מרובה שנטע בשבת: **מאי דבר אחר.** למה ליה לאתויי טעמא אחרינא: **הכי קאמר וכי פימא שבעות נמי.** זימנין דצריך למימני דתניא[ט] הנוטע ערב שביעית ל׳ יום לפני רגל השנה עלתה לו שנה לשני עולה דשלשים יום בשנה חשובין שנה ומותר לקיימן בשביעית פחות משלשים יום לפני רגל השנה לא עלתה לו שנה ואסור לקיימן בשביעית הלכך זמנין דשבת זו שנטע זה הוא יום שלשים לפני ר״ה ומונין אותו שנה ואי הוה בציר ההוא יומא לא הוה סליק ליה שתא ולאחר זמן כשאוכלין מן הפירות לסוף שתי שנים ואומריס למה הותרו פירות הללו לשתי שנים ואומר להם השלשים שלפני ר״ה חשובין שנה ומזכיריס שנטע בשבת וליקנסוה: **אלא שמע דבר אחר נחשדו ישראל על שביעיס.** ואיכא למיחש מתוך שהדבר ניכר אתי למיסרי נטיעה בשביעית: **ולא נחשדו על שבתות.** ואפילו יזכר ויודע הדבר לא אתי למיסרי נטיעתא בשבת: **דייליא בר דיירתא.** גר בן גיורת: **פ״ש.** דרבי מאיר בדרבנן לא קנים שוגג: **אכל תרומה.** בשוגג ואפי׳ טומאה: **משלם חולין טהורין.** ולקמן פריך אמאי משלם טהורין. האוכל תרומה שוגג אינו משלם מעות אלא תבואה ואינו משלם תרומה אלא חולין מתוקנין ועל ידי תשלומין הן נעשין תרומה שנאמר ונתן לכהן את הקדש (ויקרא כב) על ידי נתינתו נעשו קודש אלמא דבר הראוי לחול עליו שם תרומה בעינן ולא מעות אבל האוכלה מזיד משלם מעות: **בשוגג.** אם בשוגג שילם שלא היה יודע שהן טמאין: **תשלומי תשלומין.** ופטור בחלו והן נעשין תרומה טמאה כמה שאכל: **במזיד אין תשלומי תשלומין.** ולקמיה פריך אמאי: **אחד זה ואחד זה.** שוגג ומזיד: **תשלומי תשלומין.** והן נעשין תרומה וממון כהן ואם קידש בהן אשה מקודשת: **וחוזר ומשלם חולין טהורים.** משום קנס ואינן נעשין תרומה: **והוינן בה במזיד אמאי אין תשלומי תשלומין.** אם אמר לשלומי תשלומין אינן ניקום ולקנסיה תא שמע דהא אוכל תרומה שוגג אינו משלם תרומה אלא חולין מתוקנין ועל ידי תשלומין הן נעשין תרומה שנאמר ונתן לכהן את הקדש (ויקרא כב) על ידי נתינתו נעשו קודש אלמא דבר הראוי לחול עליו שם תרומה בעינן ולא מעות אבל האוכלה מזיד משלם מעות: **בשוגג.** אם בשוגג שילם שלא היה יודע שהן טמאין: **תשלומי תשלומין.** ופטור בחלו והן נעשין תרומה טמאה כמה שאכל: **במזיד אין תשלומי תשלומין.** ולקמיה פריך אמאי: **אחד זה ואחד זה.** שוגג ומזיד: **תשלומי תשלומין.** והן נעשין תרומה וממון כהן ואם קידש בהן אשה מקודשת: **וחוזר ומשלם חולין טהורים.** משום קנס ואינן נעשין תרומה: **והוינן בה במזיד אמאי אין תשלומי תשלומין.** אמאי קנסת ליה אמזיד דהני תשלומין הא לא הזיד בתשלומין גרועין: **דאכל מיניה.** תרומה טמאה דלא מצי למיכל בימי טומאה דהאוכל תרומה בטומאת הגוף במיתה א) ואפילו היא קנס: **וקמשלם ליה.** חולין טמאים דחזו ליה בימי טומאה.

ואין מונין לשבתות דבר אחר ישראל על השביעיות ולא נחשדו על השבתות מאי דבר אחר ה״ק וכי תימא שבת נמי זימנין דמיקלע יום ל׳ בשבת דאי נטע ההוא יומא הוא דסלקא ליה שתא ואי לא לא סלקא ליה שתא ת״ש דבר אחר נחשדו ישראל על השביעיות ולא נחשדו על השבתות דרבי יהודה אדרבי יהודה לא קשיא [ט]באתריה דרבי יהודה חמירא להו שביעיות [י]דהאוא דאמר ליה לחבירו דייר בר דיירתא אמר ליה אנא לא אכלי פירי דשביעיות כוותך תא שמע [יא]אכל תרומה טמאה משלם חולין טהורין שילם חולין טמאים מהו אמר סומכוס משום ר״מ בשוגג תשלומיו תשלומין וחוזר ומשלם חולין טהוריס כדרבנן ולא פליגי אלא בקנסו שוגג אטו מזיד כו׳: **דם שנטמא** וזרקו. וא״ת מאי קשיא ליה לר״מ והא לאו סתם מתני׳ היא דבריית״ת היא בהקומץ רבה (מנחות דף כה.) וי״ל דסמיך אסתם מתני׳ דכילד צולין (פסחים דף פ:) דתנן הפסח שנזרק דמו ואח״כ נודע שהוא טמא הלין מרלה ודייק בגמ׳ טעמא דאח״כ נודע הא נודע ואח״כ נזרק לא [יב] ומייתי ברייתא דמפרשא בהליה [יג] והך קושיא לרבינא דמפרש [בפ׳ כילד צולין] (שם) דשוגג [יד] קאי אזריקה דלרב שילא דמפרש דקאי אטומאה לא קשה מידי דטומאה דאורייתא: **המעשר בשבת.** משנה היא בפרק שני דתרומות (משנה ג) וכן ההיא דהמטביל כלים ופריך מיינייהו משום דסתם משנה ר״מ היא ותימה דפריך בריש מהיא דמעשר והיא שנויה שם בסוף: **יד) נפלו** ונתפצעו. תימה דתניא בירושלמי בפרק בתרא דערלה [טו] נפלו ואח״כ נתפצעו בין בשוגג בין במזיד לא יעלו דברי ר״מ ורבי יהודה אומר בין בשוגג בין במזיד יעלו ורבי יוסי אומר שוגג יעלו מזיד לא יעלו טעמא דר״מ דקנים שוגג אטו מזיד טעמא דרבי יוסי כלאמר רבי אבהו בשם ר׳ יוחנן כל המיסורין שריבה עליהם שוגג מותר מזיד אסור טעמא דרבי יהודה מפרש משום דכבר קנסו בידו פירוש כבר נתקלקלו פירותיו בשעת פליעה: אמר

וקמשלם מידי דחזו ליה בימי טומאתו. פירוש קודם שישלם אכל לאחר שישלם נעשה תרומה ולא חזי ליה: **אכל** תרומה טהורה ושילם חולין טמאין מהו כו׳ בשוגג תשלומיו תשלומין. לא כמו שפירש בקונטרס [א] דקסבר דלפי מדה משלם לתפי׳ אתא״ל דלפי מדה משלם לא מיפטר אלא אם כן ישלם [ב] שיהו שוין [ג] להסיקה כשיעור תרומה טהורה שאכל דלא גרע מגזלן [ד] כדאמר התם [טו] כל היכא דמעיקרא שוה ד׳ ולבסוף שוה זוזא לא תבעי לך דלפי דמיס משלם כי תיבעי לך דמעיקרא לא שוה אלא זוזא ולבסוף שוה ד׳ [ה] מ״מ במזיד אין תשלומיו תשלומין [ו] דאכל דקפלי עליה זביעא ומשלם מידי דלא קפלי עליה זביעא [ז]: **הכא** בקנסו שוגג אטו מזיד כו׳. בהאשה רבה (יבמות דף 5.) מעיקרא ס״ד דאין תשלומיו תשלומין כלל קא״ר מאיר ופריך מינה למאן דאמר אין כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה ומסיק דאין תשלומיו תשלומין וחוזר ומשלם חולין טהוריס כדרבנן ולא פליגי אלא בקנסו שוגג אטו מזיד כו׳: **דם שנטמא** וזרקו. וא״ת מאי קשיא ליה לר״מ והא לאו סתם מתני׳ היא דבריית״ת היא בהקומץ רבה (מנחות דף כה.) וי״ל דסמיך אסתם מתני׳ דכילד צולין (פסחים דף פ:) דתנן הפסח שנזרק דמו ואח״כ נודע שהוא טמא הלין מרלה ודייק בגמ׳ טעמא דאח״כ נודע הא נודע ואח״כ נזרק לא [יב] ומייתי ברייתא דמפרשא בהליה [יג] והך קושיא לרבינא דמפרש [בפ׳ כילד צולין] (שם) דשוגג [יד] קאי אזריקה דלרב שילא דמפרש דקאי אטומאה לא קשה מידי דטומאה דאורייתא: **המעשר בשבת.** משנה היא בפרק שני דתרומות (משנה ג) וכן ההיא דהמטביל כלים ופריך מיינייהו משום דסתם משנה ר״מ היא ותימה דפריך בריש מהיא דמעשר והיא שנויה שם בסוף: **יד) נפלו** ונתפצעו. תימה דתניא בירושלמי בפרק בתרא דערלה [טו] נפלו ואח״כ נתפצעו בין בשוגג בין במזיד לא יעלו דברי ר״מ ורבי יהודה אומר בין בשוגג בין במזיד יעלו ורבי יוסי אומר שוגג יעלו מזיד לא יעלו טעמא דר״מ דקנים שוגג אטו מזיד טעמא דרבי יוסי כלאמר רבי אבהו בשם ר׳ יוחנן כל המיסורין שריבה עליהם שוגג מותר מזיד אסור טעמא דרבי יהודה מפרש משום דכבר קנסו בידו פירוש כבר נתקלקלו פירותיו בשעת פליעה: אמר

נפלו

מסורת הש״ס

א) [בכורות ל.], ב) שם ע״ש, ג) יבמות 5., ד) שם, ה) ס״א ל״ג, ו) פסחים נז: יומא 3. מנחות כה. יבמות 5. זבחים מה., ז) תרומות פ״ב מ״ג ביצה ח:, ח) בכח״י נוסף: פירי, ט) ג״ז שם, י) [ר״ה ט:], יא) [נ״ל טמאה], יב) [יומא 3.], יג) [פסחים נב.], יד) [שיך לע״ז], טו) [הלכה ו׳ ועי׳ שם במראה פנים],

גליון הש״ם

רש״י ד״ה דאכל מיניה כו׳ דהאוכל תרומה בטומאת הגוף במיתה ואפילו היא טמאה. עי׳ חולין דף קיג ע״ב וע״ש:

הגהות מהר״ב רגשבורג

א) רש״י ד״ה דאכל מיניה וכו׳ ואפי׳ היא טמאה. נ״ב נ״ע דתרומה טמאה בטומאת הגוף אינה במיתה כדאי׳ בחולין קיג ע״ב וכ״פ הר״מ פ״ז מהל׳ תרומות הלכה ג׳ וכן דאיתי לבעל בני יעקב בהגהות רמב״ם שם תמה על רש״י בזה וכל״ע ועי׳ בספר מים חיים לפר״מ בהל׳ תרומות פ״ז הלכה ג׳ ובמתנה לחזקן ביבמות דף 5 ע״ש ודו״ק:

מוסף תוספות

א. אע״פ שאין התשלומין שוין לתרומה שאכל. תוס׳ הכל״ש. ב. חולין טמאין כל כך. תוס׳ יבמות 5. ד״ה מסורי. ג. כשנעשין תרומה טמאה. תוס׳ שם. ד. ותנן (ב״ק צג:) כל הגזלנין משלמין כשעת הגזלה. רשב״ם. ה. דמשלם לפי מדה וירויח ההקדש. אלמא להנאת ההקדש אמרו ולא לגריעותו. רשב״ם. ו. [ד]קנסינן ליה כשמשלם במזיד אע״פ ששוים כדמי תרומה משום. תוס׳ שם. ז. כולי האי להסקה כדקפיץ למיזבן תרומה טהורה לאכילה. רשב״ם. ח. ופריך עלה ממתני׳ דקתני על מה הציץ מרצה על הדם שנטמא בין בשוגג בין במזיד, ומשני עלה רבינא ורב שילא, רבינא קאמר דשוגג ומזיד אזריקה קאי אבל טומאה בשוגג אין במזיד לא, ור׳ שילא משני דקאי אטומאה אבל זריקה בשוגג אין במזיד לא וכו׳ והא דלא מייתי הכא סתם מתני׳ דפסחים, ניחא לי׳. תוס׳ הכל״ש. ט. וסמיך אהך סתמא. תוס׳ הכל״ש. י. ומזיד. תוס׳ הכל״ש.

עין משפט נר מצוה

סב א מיי׳ פ״ח מהל׳ שמיטה ויובל הלכה יב סמג לאוין רסז:
סג ב ג מיי׳ פ״י מהל׳ תרומות הלכה כ:
סד ד מיי׳ פכ״ג מהל׳ שבת הלכה ט סמג לאוין קה טוש״ע א״ח סי׳ שלט סעיף ד:
סה ה מיי׳ שם הל׳ ח סמג שם:

מוסף רש״י

דההוא דאמר ליה לחבירו. בתמיה דר׳ יהודה, דייר בר דיירתא. גר בן גיורת (בכורות ל.). אכל תרומה טמאה. בשוגג, משלם חולין טהורין. דכתיב (ויקרא כב) ומן לכהן אם הקדש, דבר הראוי להיות קדש (יבמות צ:). בשוגג תשלומיו תשלומין. אם בשוגג שילם טמאים, קסבר טהורים הם (שם). במזיד אין תשלומיו תשלומין. דקנסינן ליה (שם). תבא עליו ברכה. אמאי קנסת ליה, מאי מזיד יש כאן, אע״פ שיודע שהן טמאים נתכוין הוא לתשלומין הגוים (שם). דאכיל מיניה מידי כו׳. ואע״ג שתשלומין נעשים תרומה ולא חזו ליה בימי טומאה, הא מיהא לתשלומין מעליא איכון. תרומה טמאה לא חזיא לאכילה, כהן טהור קאי עליה בעשה בפ׳ הערל (עג:) וכהן טמא קאי עליה במיתה, דלא חלק הכתוב לגבי טומאת הגוף בין קדשים טהוריס לקדשים טמאים (יבמות צ:). משלם כל דהו. ואפילו חולין טמאים (שם). דם שנטמא וזרקו בשוגג. קסבור אין קרבנות מקבלין טומאה (מנחות כה:). הורצה. קרבן לבעלים דמרלה ליה (פסחים סז:). במזיד לא הורצה. לעיות בשר קרבן נאכל לכהנים, דקנסוה הוא, אבל בעלים נתכפרו, כדאמרינן ביבמות בהאשה רבה (5.) דכיון דמדאורייתא מרלי נמי אמזיד, לא מלו רבנן למימר ליה זיל אייתי חולין לעזרה (פסחים סז:) ולא שיבא אחר דא״כ נמצאו ב״ד מתנין לעקור דבר מן התורה ולהביא חולין לעזרה (זבחים מה:) ואע״פ שהליך מרלה קנסוהו רבנן שלא יהא בשר נאכל (יומא ז:). במזיד לא יאכל. שעבר על הסנהדרין מנגיהין תרומות ומעשרות ביו״ט (ביצה יז:). המטביל כלים בשבת. במקוה שיש לו בתלגו, ועבר על אלדרבנן דאמרי במתניתין מטבילין כלים מלפני השבת, דגרלה כמתקן (שם).

פסקי רי״ד

דהכי הוא דהא ממחיצת הכרם שנפרצה דא״ר מאיר דקדש וחייב באחריות ילפינן דסבר ר״מ גרמא בניזקין חייב והתם במזיד הוא כדקתני אומרים לו גדור נתיאש הימנה ולא גדרה הרי זה קדש וחייב באחריותו דמשמע טעמא דהודיעוהו מיחייב הא לאו הכי לא: